

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วัตรปฏิบัติใด วัตรปฏิบัติ เห็นไหม เวลาเขาเลี้ยงสัตว์ของเขา ถึงเวลาเขาต้องไล่สัตว์ออกจากคอก เขาพาไปเลี้ยงของเขา วัตรใด แม้แต่สัตว์ถึงเวลามันจะกินของมันนะ มันยังหาอยู่หากินของมัน นั่นเรื่องของสัตว์

เรื่องของมนุษย์ เห็นไหม เรื่องของคนเกิดมาตั้งแต่เด็กแต่เล็กขึ้นมา เกิดมาพ่อแม่ได้เลี้ยงดู เลี้ยงดูขึ้นมาแล้วพ่อแม่คนไหนจะเลี้ยงดูลูกไปจนตาย พ่อแม่คนไหนเกิดมีลูกขึ้นมา ก็อยากให้ลูกมีวิชาชีพต่างๆ ให้ลูกยืนอยู่กับสังคมได้ การกระทำอย่างนั้นฝึกฝนมา ถ้าฝึกฝนมา คนเราฝึกฝนมา มันต้องมีดีขึ้นไปไง ไม่ใช่ฝึกฝนไป เห็นไหม ถ้าเป็นเรื่องของทางโลก เวลาออกไป ไม่ใช่พวกเรา เห็นไหม ต้องมีการแข่งขัน แต่ถ้าเป็นการคุ้นเคย คนคุ้นเคย เห็นไหม วิสาสะ

นี่วินัยเหมือนกัน วินัยพระนี่นะ เวลาทำผิดนี้ ผิดเป็นอาบัติหมคนะ ไม่วิสาสะ เว้นไว้วิสาสะกัน ก็คุ้นเคยไป ความคุ้นเคยนี้หยาบยิมกันได้ แต่ถ้าไม่ใช่คุ้นเคยนะ การหยาบออกไปมันเป็นปาราชิกเชียวนะ มันขาดจากพระเลย แต่ความคุ้นเคยอันนี้มันยกเว้นทางวินัย เพราะความคุ้นเคย เพราะความคุ้นเคยนี้ เรื่องของกิเลสมันความคุ้นเคย แล้วมันได้ใจไป

แต่ถ้าเราทำเพื่อเราเองนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านทำไว้นี้ วัตรปฏิบัติใด เพื่อให้การดำเนินไป โดยความราบรื่น ความราบรื่นจากภายนอก เห็นไหม ถ้าความราบรื่นจากภายนอก ภายในก็จะราบรื่น “หนึ่งตัวอย่างดีกว่าร้อยคำสั่งนะ” ถ้าตัวอย่างนั้นทำสิ่งที่ไม่ดีขึ้นมา ใครๆ ก็จะเอาแบบอย่างนั้น แบบอย่างที่เราทุกคนจำได้ง่ายนะ แบบอย่างที่ดี คุณ คุณเวลาสิ่งที่ดีๆ ศีลธรรม จริยธรรม เผยแผ่ยากมาก แต่ถ้าแสงสีเสียงของทางโลกนะ เด็กๆ มันก็รู้ ใครๆ มันก็รู้ มันอยากได้ทั้งนั้นนะ อะไรถ้ามันเป็นเรื่อง

ของความสะดวกสบาย อะไรเป็นเรื่องของกิเลส กิเลสชอบหมดเลย เรื่องของกิเลส เห็นใหม่ แต่เราฝืนกัน

คุณิเรามาทำบุญทำกุศลกันเพื่ออะไร ก็เพื่อให้หัวใจมันได้ร่มเย็นใจ เวลาเราคิดถึงบุญนะ มีแต่ความสุขมาก เมื่อสมัยก่อน เราต้องย้อนกลับไปตั้งแต่เราไม่ศรัทธา เห็นใหม่ ปีหนึ่งๆ ก็ๆ ปีเราจะได้ทำบุญสักหนหนึ่ง แต่ถ้าเรามีความศรัทธาขึ้นมา เราทำบุญของเราบ่อยครั้งเข้าๆ หัวใจมันต่างกันนะ หัวใจที่มันเปิดกับหัวใจที่มันปิดต่างกัน ภาชนะที่คว่ำอยู่ เห็นใหม่ สิ่งใดก็แล้วแต่เข้าถึงมันไม่ได้หรอก ถ้าภาชนะเราหงายขึ้นมา แต่การหงายภาชนะขึ้นมา อะไรก็ตกได้นะ เราต้องรักษาของเรา

คุณิเวลาเราจะถือศีลกัน เห็นใหม่ เราต้องมีปัญญา คนว่าถือศีลก็ต้องมีปัญญา ทำบุญก็ต้องมีปัญญา เห็นใหม่ ปัญญาของเรา

“ทำบุญที่ไหน?”

“ทำบุญที่ควรพอใจ”

เพราะอะไร เพราะกิเลสมันคือมาก กิเลสมันไม่ยอมอะไรสิ่งใดเลย แล้วถ้ามันศรัทธาขึ้นมา มันเชื่อของมันนะ มันเชื่อ ความเชื่อ เห็นใหม่ ความเชื่อมันเชื่อในสิ่งที่ผิดก็ได้ เชื่อสิ่งที่ดีก็ได้ เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องก็ได้ ความเชื่อของเรา เห็นใหม่ ความเชื่อต้องรีบทำก่อนที่ความเชื่อ.. เหมือนเราหิวนะ หิวที่ไหนควรกินก่อน แต่เวลาเรามีโอกาสขึ้นมาคัดเลือกแล้ว เราก็คัดเลือกว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือไม่ เป็นประโยชน์ใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าความเชื่อของมัน มันเชื่อในสิ่งใด “ควรทำบุญที่เธอเชื่อเธอศรัทธา” เพราะมีศรัทธาแล้วมันอยากจะทำ

แต่ถ้าจะเอาผลล่ะ? ไม่ใช่ที่เราศรัทธาแล้วเราจะทำได้ประโยชน์หมดคนะ คุณศรัทธาเขาคุณิ ลูกน้องใจมันก็เชื่อหัวหน้าใจ เห็นใหม่ หัวหน้าใจก็พาไปปล้นพาไปจี้ มันว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับมัน เป็นประโยชน์กับมันนะ มันได้เงินได้ทองมา ได้ปล้นจี้เขามา มันทำมา มันจะไม่ได้ประโยชน์ได้อย่างไร?

นี่เงินทองเต็มย่ำ เต็มยู่เต็มจางเลย เพราะอะไร เพราะเราปล้นเขามา เห็นไหม นี่ความเชื่อใจ ถ้าความเชื่อในสิ่งที่ดี มันต้องมีปัญญา เห็นไหม ถ้าปัญญาขึ้นมา เราทำที่ไหน? ทำบุญทำที่ไหน? พาไปเสียสละ พาไปเพื่อบุญกุศล

คูตี เวลาเกิดอุทกภัยเกิดต่างๆ เราไปช่วยเหลือเขา นี่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสนะ คนเขาได้รับความช่วยเหลือ แล้วคนเขาทุกข์เขายาก เขาได้ของจากน้ำมือของเรา เขาก็มีความสุขใจจากเรา แล้วเราละเราเหนือโทษกรรมนะ เหนื่อย ทั้งเหนื่อยทั้งเปลี้ย ทั้งทุกข์ทั้งร้อนนะ แต่หัวใจมีความสุขไหม?

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจะมองกันแต่เรื่องของความศรัทธาความเชื่อ มันจะเอาแต่ผลประโยชน์ของมันไป แต่ถ้าเอาเรื่องของธรรม เรื่องค่าของน้ำใจ มันต้องชวนขวย มันต้องตื่นตัวตลอดเวลา อย่าไปนอนจม ถ้านอนจมแล้วมันไม่ได้ประโยชน์อะไรหรอก การนอนจมนะ ทำดีแล้วก็ว่าสิ่งนี้ทำดีนะ ความดีที่ดียิ่งกว่านี้ยังมีอยู่นะ ความดีที่มากกว่านี้ก็มีอยู่ ดูเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปสิ ขณะทำบุญกุศลนี้นะ พวกคฤหัสถ์เขาว่าแสนยากนะ อดสำหรับชวนขวยมา ได้ ๕ ได้ ๑๐ มา ยังต้องมาหาสิ่งดีๆ มาถวายพระ เพื่อจะได้บุญกุศลนะ

แล้วพระล่ะ พระเอาอะไรไปทำบุญล่ะ เห็นไหม พระทำบุญก็นั่งสมาธิภาวนาไป นี่งานของพระนะ งานคนละส่วนกันนะ ไม่ใช่ว่าเห็นพระนี่ไม่ทำงานเลย พระได้รับผลของท่านของเขาแล้ว ต้องไปทำมาค้าขาย ต้องไปทำธุรกิจแข่งกับเขา เพื่อเอาผลนั้นมาตอบสนองเขา มันไม่ใช่หรือ เห็นไหม มรรคหยาบมรรคละเอียดไป

หน้าที่ของหยาบๆ เด็กเวลามันเป็นเด็กดี เด็กที่มันมีการศึกษา มันก็ทำประโยชน์ของมัน ผู้ใหญ่ก็ต้องหาเงินหาทองมาส่งเสียให้ลูกของเราได้มีการศึกษา นี่มรรคหยาบมรรคละเอียด เวลาพระเวลาทำขึ้นมา ถ้าหัวใจมีหลักมีเกณฑ์ มันจะเข้าใจเลยว่าเราจะทำอะไร หน้าที่ของเราคือหน้าที่อะไร

หน้าที่ของเรา เราจะดูแลหน้าที่ของเรา เราจะไม่ยุ่งกับคนอื่นหรือ หน้าที่ของเด็ก เราจะเป็นผู้ใหญ่ เราจะกลับเป็นเด็กอีกทำไม? เราต้องไปเป็นเด็กหรือ? เราต้องไปวิ่งเต้นกับเด็กไปแข่งขันกับเด็กหรือ? แต่มันเป็นความน่ารักน่าศรัทธา อันนั้นเราก็เป็นวาระของเขา แต่วาระของเรา เราก็ต้องทำ

หน้าที่ของเรา แล้วเวลาเป็นพระขึ้นมา พระก็ต้องประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ประพฤติปฏิบัติมาเพื่ออะไรล่ะ?

นี่ดวงตาของโลก ฟังสิ! คุณ ถ้าไม่มีพระอาทิตย์นี่ โลกนี้อยู่ได้ไหม มันจะมีความหนาวเย็นนะ ที่โลกอยู่ได้เพราะพระอาทิตย์ใช่ไหม? แสงสว่างจากพระอาทิตย์ใช่ไหม? นี่ก็เหมือนกัน ดวงตาดวงใจ จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ พระอานนท์ร้องให้เลยเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน “ดวงตาของโลกดับแล้ว ดวงตาของโลกดับแล้ว”

สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่นะ แล้วแทบทุกคน กษัตริย์ พราหมณ์อะไรก็แล้วแต่ มีปัญหาจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย คุณ ดูพระเจ้าปเสนทิโกศล เห็นใหม่ ชาวบ้านเขาไปทำประมงกัน เขาได้ปลา มา ปลาเป็นปลาทองคำ แล้วสังคมันแคบ ถ้าปลานั้นเราเอามันจะเป็นโทษ ต้องเอาไปถวายพระเจ้าปเสนทิโกศล

ไปถึงกลางท้องพระโรง เห็นใหม่ ปลานี้อ้าปาก อ้าปากเหม็นมาก! โอ๊ย.. เกล็ดเป็นทองคำเลย แต่ปากเหม็นนะ นี่มันคืออะไร พระเจ้าปเสนทิโกศลบอกเลยนะ “เรื่องอย่างนี้ต้องถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ไม่มีใครรู้ไง ทำไมเป็นอย่างนี้

ตกเย็นขึ้นมา พระเจ้าปเสนทิโกศลไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถามเรื่องนี้ขึ้นมาว่า “มันเป็นเพราะเหตุใด?” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยนะ “พูดถึงอดีต ปลาตัวนี้แต่เดิมเคยเป็นพระ แล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมวินัย ปรีชาญาณศึกษา มาแล้วก็สั่งสอน มีคนเชื่อถือศรัทธามาก”

โอ้โฮ.. มีลูกศิษย์ลูกหามาหาศาลเลย แต่สอนไปสอนมากิเลสมันเต็มหัวใจ นี่ศึกษาธรรมมา สอนลูกศิษย์เต็มบ้านเต็มเมืองเลย แต่กิเลสมันเต็มหัวใจ ก็สอนถึงความเห็นของตัวสอนเข้าไป เอาความเห็นของตัว เอาความคิดของตัวบวกเข้าไป มันก็ไปกล่าวต่อพุทธพจน์ กล่าวต่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่เป็นความจริง เพราะเป็นความเห็นของตัว ความเห็นของกิเลส ไม่ใช่ความเห็นของธรรม เวลาตายไปตกนรกอเวจีนะ

ตกรอกอเวจีเพราะอะไร เพราะบิดเบือนข้อเท็จจริง แต่เพราะได้เป็นพระ บวชเป็นพระ ในสมัย
คูตี อย่างขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ที่ ๔ เห็นไหม เป็นพระบวชมา ศาสนามาก็มีมา เผย
แผ่มา สิ่งนี้ตกรอกอเวจี แล้วฟื้นขึ้นมา เห็นไหม การที่เป็นพระได้ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ ได้สั่งสอนเป็น
ประโยชน์ก็มี ถึงได้เกล็ดนั้นเป็นทองคำ อ้าปากมานี้ปากเหม็นมาก

ในสมัยพุทธกาลนะ ถ้าใครมีปัญหา อชาติศัตรุจะไปรบกับลิจฉวี ก็ไปถามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า “รบแพ้หรือชนะ?” ใครจะมีอะไร ถ้าเป็นลูกศิษย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จะคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ไปถามปัญหา ปัญหานี้โลกนอกโลกใน

โลกนอกเข้าใจไปหมดเลย ใ้โลกนอกนี้เข้าใจกันหมด เห็นไหม เดียวนี้สถิติโลกนอก..ทาง
วิทยาศาสตร์เขาก็พิสูจน์ได้ คอมพิวเตอร์เขาคำนวณได้ แต่โลกใน..คอมพิวเตอร์เขาคำนวณไม่ได้ อะไร
ก็คำนวณไม่ได้ เห็นไหม โลกในสำคัญกว่าโลกนอก

โลกทัศน์ เห็นไหม โลกทัศน์ของใคร โลกทัศน์ของความกิเลสเต็มหัวของใคร แล้วก็เลสเต็ม
หัวนะ ก็เอาโลกทัศน์ของตัวเองออกไปเบียดเบียนคนอื่น เห็นไหม เบียดเบียนตนก่อน เบียดเบียนตน
นะ เรามีความรู้แบบนี้ เรามีความเห็นแบบนี้ เรามีทิฐิแบบนี้ ความเห็นก็เบียดเบียนหัวใจเรา แล้วมันก็
ไปเบียดเบียนคนอื่น

ถ้าโลกทัศน์โลกใน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงว่าทำอยู่นี้ ที่เรามาทำบุญกุศล
กันเพราะเหตุนี้ไง ถ้าเราทำบุญกุศลนี้ให้โลกทัศน์มันเปิด ให้โลกทัศน์นี้ยอมรับสังขารขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มรรคผลจะไม่สิ้นไปจากโลกนี้หรือ ผู้ใดปฏิบัติธรรม
สมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่สิ้นจากพระอรหันต์เลย”

นี่ดวงตาของโลก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะนิพพาน ดวงตาของโลก เวลา
ประพาศปฏิบัติธรรมมันละเอียดอย่างนี้ เรามาทำบุญกุศลกันก็เพื่อเราๆ บุญกุศลนี้ส่วนหนึ่งเพราะ
อะไร

บุญกุศลคูสิ ดูอย่างคนเข้ามา เห็นใหม่ คนปกติ คนพิการ คนเจ็บคนป่วย การขับเคลื่อนไปของ สรีระร่างกายมันก็ต่างกันทั้งนั้นแหละ นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มันเข้มแข็ง ทำไมเรามาทำบุญได้? ทำไม เรามีสรีระธาได้? นี่ความเข้มแข็งของใจ เพราะใจมันเปิด เพราะใจมันรับรู้อันนี้ มันพัฒนามาอย่างนี้ จาก การได้ ๕ ได้ ๑๐ นี่ คำนวณไป ซับสมไป เหมือนก้อนอิฐ แล้วแต่เขาจะทำการก่อสร้าง เขาต้องมีปรับ รากฐาน เหมือนกันทั้งนั้นเลย หัวใจนี้มันก็พลิกแพลงตลอดไปเพราะมันมีกิเลสกับธรรมในหัวใจ

ธรรม ธรรมคือชีวิตนี้ ชีวิตนี้มีธรรม เวลาสุขทุกข์ เห็นใหม่ เวลาคนตายไป ยมบาลถาม

“เธอได้เห็นธรรมใหม่?”

“ไม่เคยเห็นเลย”

“อ้าว.. ก็คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ไม่ใช่ธรรมหรือ?”

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา ถ้ามันอ่อนแอต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นสภาวะธรรม ถ้ามัน กระทบกระเทือนในหัวใจ ความคิดเกิดขึ้นมา ความกระทบกระเทือนในหัวใจเป็นธรรมทั้งนั้นละ ธรรมมันมีอยู่แล้วแต่เราไม่เข้าใจ เราไม่รู้จักอะไรเลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหรือคัน สิ่ง นี้ไง กิเลสกับธรรมในหัวใจขึ้นมานะ ทำให้หัวใจของเรา การเกิดการตายมันถึงเปลี่ยนแปลงไป มัน หมุนเวียนไปตลอดเวลา เราถึงจะต้องคบมิตรดี

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ “ถ้าคบมิตรที่ดีคบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าประเสริฐที่สุด” การคบมิตรนะ การคบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่พาไปทางที่ผิดพลาดเลย จะพาไปทางที่ถูกต้อง จะพาไปทางที่ดี ถึงที่สุดเวลา ทรมาณพระ เห็นใหม่ เอาพระถึงสิ้นกิเลสได้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นสมบัติอันประเสริฐมาก

ทรัพย์ อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายนอกนะ ถ้าเกิดว่าหาขนาดไหนก็แล้วแต่ หามาเพื่อเรา หามา เพื่อโลก เห็นใหม่ อริยทรัพย์หามาเพื่อเรานะ หามาเพื่อเรา คูสิ ดูอย่างที่เราทำบุญกุศล นี่เป็นอามิส นี่ก็ เป็นทรัพย์ เป็นทิพย์ เห็นใหม่ บ่วงที่เป็นทิพย์กับบ่วงที่เป็นโลก แม้แต่บุญกุศลมันก็เป็นบ่วงอันหนึ่ง เพราะเป็นความดี ความดีก็เป็นบ่วงอันหนึ่ง บ่วงในทางที่ทิพย์

บ่วงในทางโลก คุณ คุณแก้ว แหวน เงิน ทอง ใครไม่ติดมัน? คุณ บุตร ภรรยา ใครไม่ติดมัน? เป็นไปไม่ได้เลยที่ไม่ติด อย่ามาพูด ถ้ายังมีกิเลสอยู่ ยังมียางเหนียวต้องติดอยู่ เห็นไหม นี่บ่วงของโลก บ่วงที่เป็นโลก บ่วงที่เป็นทิพย์ บุญกุศลนี่บ่วงที่เป็นทิพย์

นี่ทรัพย์ อริยทรัพย์ อริยทรัพย์เกิดจากหัวใจของเรา หัวใจเรากล้ามันมีธรรมขึ้นมา มันวิปัสสนา ของมันขึ้นมา มันเป็นปัญญาขึ้นมา มันใคร่ครวญขึ้นมา มันเป็นที่ละเอียด ละเอียดจนแบบว่าละเอียดคนนะ คำว่าละเอียดคนนะ คุณของที่มันดี อย่างก้อนหินก้อนกรวด ใครจะต้องการมัน? เวลาเพชรนิลจินดา ทำไมเขาอยากได้?

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปัญญามันเกิดในหัวใจของเรา นี่อริยทรัพย์ คำว่าอริยทรัพย์เป็นความคิดนะ ปัญญาที่เขาใช้กัน คอมพิวเตอร์มันคำนวณได้มหาศาลเลยนะ มันคำนวณมากกว่าคนเป็นพันๆ คน ซุปเปอร์คอมพิวเตอร์คำนวณแป๊บเดียวนะ คนเป็นหมื่นๆ คนคิดไม่ทันมันนะ อย่างนั้นเป็นปัญญาไหม?

ไม่เป็นปัญญาเลย ปัญญาอย่างนั้นไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา แต่ปัญญาของเรา ปัญญาที่เกิดจากหัวใจของเราขึ้นมา มันต้องจิตสงบขึ้นมาก่อน มันจะเกิดจากฐานที่ของใจใจ เกิดจากฐานของใจ เพราะใจมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ธรรมมันเกิดขึ้นมานะ

นี่ละเอียดอย่างนี้ไง ไม่ใช่ว่าความคิดปัญญานี้เป็นผลดีไปหมดนะ เพราะความคิดปัญญา คุณใจ มันก็ปลิ้น มันก็ใช้ปัญญาของมันเหมือนกันทั้งนั้นแหละ คุณเขาเบียดเบียนกัน เขาไม่ใช่ปัญญาหรือ? ปัญญาอย่างนั้นปัญญาเบียดเบียนกัน ปัญญาอย่างนั้นเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา?

แต่ปัญญาของเราปัญญาตัดแปลงตน ปัญญาของเราคุณ ทำอะไรก็ไม่ได้ ถ้าหากไปหมดเลย แต่เวลากิเลสมันเบียดเบียนในหัวใจ ทำไมไม่ลำบากล่ะ? เพราะมันควบคุมเรา มันเบียดเบียนเรา มันทำลายเรา มันสะสางเรา มันทำความสะอาดของเรา เรามันถึงสะอาดขึ้นมา ความสุขมันถึงเกิดที่นี้ไง ปัญญาอย่างนี้ที่ว่าละเอียดๆ ที่งานของพระ งานของผู้ปฏิบัติใจ เวลาเราปฏิบัติกัน

งานของโลกก็คืองานของโลก คืองานการแสวงหา งานอย่างนั้นมันเป็นงานของโลก มันคำนวณได้ มันทำการตลาดได้ แต่งานของธรรมทำการตลาดไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก เอาเรื่องของโลกมาเป็นเรื่องของธรรม เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย แต่เราก็ต้องฝึกฝนกัน เราก็ต้องศึกษากัน เพราะอะไร?

เพราะผู้ที่มีผู้นำที่ดี มีครูบาอาจารย์ที่ดี มีดวงตาของโลกที่ดี นี่งานของพระ งานของเราไป งานของเรา เราถึงต้องเอาตรงนี้เป็นจุดศูนย์กลาง เห็นไหม ไปถึงนะ ธรรมและวินัย ธรรมๆ นี่ความถูกต้อง เป็นจุดศูนย์กลาง ใ้เรื่องอย่างข้างนอกนี่เป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม เรื่องของภายนอก เวลาโลกเขาว่า สิ่งแวดล้อมดี คนจะดี

สิ่งแวดล้อมดีๆ โจรก็มี สิ่งแวดล้อมไม่ดีพระอรหันต์ก็เกิดขึ้นมาได้ แต่สิ่งแวดล้อมมันก็เป็นส่วนหนึ่ง เห็นไหม แต่จริงๆ แล้วมันอยู่ที่หัวใจนะ มันอยู่ที่จิต จิตตัวนี้มันสำคัญขึ้นมา เราย้อนกลับมาตรงนี้ นี่มันถึงว่าการฝึกฝนของสัตว์ สัตว์มันยังฝึกฝนได้ ข้างทั้งตัวเขายังเอามาใช้งานได้ เวลาถ้าคนมีธรรมนะ คนมีความคิดในหัวใจนะ สัตว์มันเข้มแข็งขนาดไหน มนุษย์เอามาใช้งานได้หมดเลย

แต่ทำไมของเรา ทำไมใจเราเราเอาไม่อยู่ล่ะ? ทำไมเราเอาตัวเองไม่ได้? ทำไมเราไม่สามารถควบคุมเราได้? ทำไมเราไม่สามารถฝึกฝนเราได้? เราเป็นคนทั้งคน แล้วเรามีมรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีวิธีการ มีทุกอย่างหมดเลย แล้วมันทำไมทำไม่ได้? ถ้าพูดถึงธรรมนะ เลกว่าสัตว์! สัตว์ยังควบคุมได้ สัตว์ยังทำได้ แล้วเรายังทำไม่ได้ ใจเราทำไม่ได้ เราเป็นอย่างไร?

นี่ย้อนกลับมาที่เรานะ ถ้ากลับมาที่เรา เราจะควบคุมได้เลย นี่วัตรปฏิบัติยังฝึกได้ สัตว์ยังฝึกได้ มันอยู่ในระเบียบตลอดเวลา คูสิ คูโคสิ เขาเทียมเกวียน เห็นไหม ยังใช้ประโยชน์ของมันได้เลย แล้วเราจะใช้ประโยชน์เราได้ไหม?

ถ้าเราใช้ประโยชน์ได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรานะ ไม่ประโยชน์กับใครเลย ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำเป็นของคนนั้น ใครทำคุณงามความดีขนาดไหนก็เป็นสมบัติของคนนั้น

ใครทำความชั่วเป็นสมบัติของคนๆ นั้น เป็นเรื่องของเขา เรื่องของเราหน้าที่ของเรา เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด

นี่ข้อวัตรปฏิบัติปฏิบัติทาเครื่องดำเนินของเรา สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเราให้เห็นเลย ธรรมเป็นอย่างสภาวะแบบนั้น เสียสละไม่มีอะไรติดไม้ติดมือเลย แต่หัวใจ ชุ่มชื้น เขานะมีเงินท่วมหัวเลย เงินเท่าภูเขา ไปนอนทุกชั้นบนกองเงินกองทอง นี่มันเป็นปัญญาใคร ปัญญามัน เพราะเรื่องกองเงินกองทองมันเป็นเร่ธาตุ มันเอาไปไม่ได้ล่ะ เราตายไปแล้วเอาอะไรไป ไม่ได้เลย แต่หัวใจเรามันไปกับเรา นี่ใครฉลาดใครโง่แล้วแต่ความคิด

แต่โลกเขาว่าโง่นะ เรามาทำบุญกุศลกันเสียสละกันเป็นคนโง่ ไปอื่นที่มันแสวงหา คนที่มัน สะสมมันคนฉลาด เอ้า เรื่องของมัน เราไม่เชื่อใคร เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ดวงตาของโลก (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)